

Univerzita Karlova Praha, Pedagogická fakulta, Katedra výtvarné výchovy

Posudek oponenta závěrečné práce

Vedoucí závěrečné práce: Doc. ak. mal. Ivan Špirk

Oponent závěrečné práce: Mgr. MgA. Sylva Francová

Autor závěrečné práce: Katrin Pirai

Obor: Výtvarná výchova se zaměřením na vzdělávání

Akademický rok: 2018/2019

Název práce: Člověk na cestě - Autorská reflexe a škola

Obsah a cíl práce

Bakalářská práce se zaměřuje na zkoumání přístupů k cestování, různé vnímání cest a na záznamy z cest výtvarných umělců. Zabývá se cestami od dob minulých a různými důvody, které vedly k cestám v průběhu historie. Od obchodních cest Féničanů po poutní cesty do Mekky, Mediny, Santiaga de Compostela nebo Konstantinopole, cestami vzdělávacími z období renesance a zamýšlí se nad změnou přístupu k cestování v současnosti. Věnuje se porovnávání různých cestovních záznamů, od dob Marca Pola až po české cestovatele 16. a 17. století. Všimá si rozdílu mezi „cestovatelem“ – svobodným a beze spěchu, „turistou“ – který má vše předem naplánované a chce hlavně pohodlí, „poutníkem“ pro kterého je nejdůležitější samotná cesta a poznání sebe sama či „migrantem“ hledajícím nový domov.

Na příkladech cest výtvarníků Kuzmy Sergejeviče Petrov-Vodkina, Viktora Pivovarova a Františka Skály a jejich odlišného a různorodého ztvárnění se snaží ukázat, jak může cesta a její vnímání a vidění ovlivnit uměleckou tvorbu. Mezi řádky zdůrazňuje význam kontextu pro vnímání věcí, se kterými se na cestách setkáváme. U každého z vybraných výtvarníků si všimá osobitého přístupu k tvorbě, které vzájemně porovnává. Přínosné je zařazení Viktora Pivovarova, jehož tvorba není prvoplánově ovlivněna cestami, ale spíše vychází z touhy po ztraceném domově a z „cest“ do nitra sebe sama či do minulosti. Z těchto tvůrců vychází ve své koncepci didaktické práce pro studenty staršího školního věku.

Ve výtvarné části studentka představuje svou reminiscenci na cestu do Albánie sestavenou deníkovou formou a doplněnou fotografickými momentkami. Zabývá se v ní krátce i autorskou reflexí.

Struktura práce (členění kapitol, logická provázanost)

Práce se skládá ze tří částí - teoretické, didaktické a výtvarné.

Téma své teoretické práce studentka strukturuje do 3. kratších kapitol, které na sebe logicky navazují a jsou členěny na jednotlivé podkapitoly. V první části se věnuje „**Člověku na cestě**“, kde z širšího rámce pojednává o typech různých přístupů k cestám a cestování. Z této kapitoly vychází část probírající „**Záznamy z cest, deníky a travel blogy**“, konkrétní obrazové či textové výstupy z cest, například cestopisy (například Zikmunda a Hanzelky), deníky (cestovní deníky Michala Cihláře), sketchbook (ruské studentky umění Ekateriny Guschiny) nebo fotoreportáže (Martina Mandžáka) a věnuje se i dalším osobám, které se zabývaly psaním deníků a tvorbou cestovních skicáků (travel sketchbooks) a obrazových záznamníků, které v elektronické podobě, šířené prostřednictvím sociálních sítí na internetu představují novodobý fenomén (TONG_W). V další části „**Umělec na cestě**“ se studentka již podrobněji věnuje třem umělcům, kteří ve své tvorbě byli inspirováni cestami či na které měly nejrůznější cesty či změny pobytu vliv. Vybírá ruského umělce, který tvořil v období počátku 20. století

(Kuzma Sergejeviče Petrov-Vodkina), ruského umělce žijícího v Čechách a tvořícího v současnosti (Viktora Pivovarova) a českého současného umělce (Františka Skálu). Didaktická část logicky vychází z předchozích kapitol a je bohužel velmi stručná. Popisuje na třech námětech výtvarný problém, použité výtvarné techniky a postup práce včetně motivace.

Věcné zpracování (teoretické a metodologické zakotvení, náročnost tématu, inovativnost, přínos práce, formulace závěrů)

Výběr autorů a autorek věnujících se tvorbě vycházející z cest a cestování je zajímavý, ale není moc rozsáhlý. Oceňuji ale, že do své práce studentka zařadila i linky na weby výběru ze zajímavých světových cestovatelských blogů a zařadila do práce i tento aktuální trend.

Dobře hodnotím přístup k tématu z různých stran a rozmanité příklady umělců, i když ponor do tématu by mohl být hlubší. Zajímavé jsou osobní postřehy v didaktické části a zamyšlení o důležitosti cest a všímání si prostých stále se opakujících věcí kolem nás. Nápadů na výtvarnou práci se studenty jsou přínosné, ale bohužel velmi stručně pojaté a realizace by mohla být pro studenty dost náročná. Bylo by zajímavé a přínosné, kdyby studentka zkusila sama na sobě uvedené úkoly zpracovat (když neměla možnost pracovat se studenty) a podrobněji popsala postup či rozpracovala více možnosti práce.

Autorská část (kontext českého i světového umění, reflexe vlastní tvorby, dokumentace uměleckých děl)

Výtvarná část vychází z popisovaných silných osobních prožitků a připojená reflexe velmi barvitě a podrobně popisuje, jaké pocity prožívá a z jakých zdrojů a materiálů vychází při vlastní tvorbě deníků. Bohužel zde neuvádí žádný kontext dalších českých či světových umělců, kteří jsou pro ni inspirativní a svůj deník obrazově v práci nedokumentuje.

Tuto část práce považuji za nejméně zdařilou a velmi nedotaženou. Měla jsem možnost vidět dva deníky, které nejsou velmi přesvědčivé. Studentka v textu popisuje, že se této části práce věnovala až po návratu z cest a jedná se o reflexi její cesty. Je mi líto, že výtvarná práce vznikala až posléze, ze vzpomínek, působí velmi nedotaženě, nenápaditě. Bohužel ani v textové části, vztahující se k výtvarné práci, studentka příliš neobjasňuje zvolené prostředky. Zmiňuje, že chtěla ukázat to pro ni podstatné – své dojmy a pocity. Nejsou si jistá, zdali divák či čtenář těchto deníků dokáže tyto dojmy a pocity v práci najít.

Správnost citace a odkazů na literaturu

Citace a odkazy na literaturu nejsou moc rozsáhlé, někde by měl být i v textu uvedené zdroje informací (namátkou z historie cestování nebo o Michalovi Cihlářovi). Přínosem je využití nejen české, ale i ruské literatury. U dvou delších citací v kapitole o Petrovovi-Vodkinovi není jasný zdroj.

Grafické, formální a jazykové zpracování

Bakalářská práce je pěkně graficky upravena a obsahuje i mnoho příhodně vybraných obrázků. Bohužel u řady z nich chybí v popisku autor a název díla, odkaz na zdroj je v pořádku, ale popisek by měl být informativní, ne jen odkaz.

Univerzita Karlova Praha, Pedagogická fakulta, Katedra výtvarné výchovy

Za velmi zásadní považuji to, že text bohužel obsahuje velmi mnoho gramatických chyb, kdy dochází v některých případech i k významovému posunu (uhel místo úhel, pochybovat místo pohybovat, humanitní místo humanitární), jazykových neobratností (s. 14 „Po návratu domu si každý pořídil rodinu, ale tím jejich dobrodružství neskončila.“) nebo ke zkomolení jmen (s. 16 Ekatrína, s. 45 Ekatriba, s. 7 Milena Skalická místo Slavická). V některých částech volí studentka příliš esejistický styl psaní. Doporučila bych studentce pečlivější kontrolu či využití služeb korektora.

Doporučení/nedoporučení k obhajobě

Datum 1. září 2019

Podpis